



W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·



# BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

# GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

PRENUMERATA WYNOŚI: Rocznie rb. 8, półrocznie rb. 3, kwartałnia rb. 1, 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przysyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Z granicą, ze markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 50.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od g. 10—2 po poł. Reklamów nadosł. redakcja nie zwraca.

CENA  
**6 GROSZY**

CENY OGŁOSZEŃ: Za pierwszy petytowy (jednosłowny) lub jego miejsce Nadesłane k. 50, przed tekstem k. 40, za tytułowe 3 kol. i nakłady po kop. 25, na 4 kol. po kop. 20. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wyraz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matry omiataj o 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy

PRENUMERATA I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie kawiarnie, kafeo i biura ogłoszeń; w Warszawie, Łodzi i miastach powiatowych.

Adres REDAKCJI I ADMINISTRACJI CZĘSTOCHOWA, ULICA PANNY MARYI Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

## Krwawe walki nad Aisnę.

Takiej bitwy nie było jeszcze w dziejach ludzkości!

### Komunikat niemiecki.

BERLIN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą, 17 kwietnia:

Zachodni plac boju.

Nad Aisnę rozgrywa się, teraz jedna z największych bitw, jakie odbywały się nie tylko w obecnej wojnie, ale i w ogóle w historii świata.

Od 6 kwietnia trwa nieprzerwanie działająca ogniowa i wyrzutni min; francuzi chcą niepraktykowaną dotychczas długotrwalością, zawziętością i ilością zużywanego materiału, zburzyć nasze stanowiska, baterie nasze uczynić niezdolnymi do walki i wyczerpać nasze wojska.

16 kwietnia zrana, począwszy od Soubir nad Aisnę aż do Betheny, na północy od Reims, na froncie szerokości 40 kilometrów, rozpoczęli francuzi z niesłychaną gwałtownością, mający na celu przełamanie naszego frontu, szturm, wystawiając olbrzymie siły piechoty, popierane przez rezerwy.

Popołudniu rzucili francuzi nowe masy do walki i poprowadzili silne natarcia boczne, na froncie pomiędzy Oise a Coude—sur—Asne. W dzisiejszej walce ogniowej, która burzy nasze stanowiska i wytwarza szerokie i głębokie pola wyrw, silniejsza obrona jest już niemożliwa. Walka toczy się już teraz nie o jedną linię, ale o cały szeroki system obrony. Tak przesunęło się tam i z powrotem to zmaganie się o przednie stanowiska, prowadzone w tym jednym celu, ażeby, nawet z oszczędzeniem interesów wojennych, oszczędzić żywe siły i osłabić nieprzyjaciela, — zadając mu krwawe straty.

To zadanie, dzięki świetnemu kierownictwu i wzorowej dzielności naszych wojsk, zostało osiągnięte.

W dniu wczorajszym wielka próba francuzów przełamania frontu, której cele były bardzo szeroko zakreślone, została udaremniiona: nieprzyjaciel ponosił krwawe straty, 2100 jeńców pozostało w naszych rękach.

W niewielu miejscach naszej linii, do których udało się nieprzyjacielowi wtargnąć, walki jeszcze trwają. Należy oczekiwać nowych ataków nieprzyjacielskich.

Dzisiaj rano rozgorzała bitwa w Szampani, pomiędzy Brunay a Auberville. Tym sposobem pole walki ciągnie się od Oise aż do Szampani. Wojska z ufnością oczekują wyniku przyszyłych bitw.

Z reszty frontu zachodniego, jak i z frontów wschodniego i bałkańskiego

Nie wydarzyło się nic ważnego.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

### Komunikat angielski.

Główna kwatera donosi dnia 16 kwietnia:

Straty, które poniósł nieprzyjaciel podczas wykonanego rano ataku na drodze Bapaume—Cambrai, są o wiele cięższe, niż przypuszczano pierwotnie. Natarcie zostało przeprowadzone z wielką zawziętością, pomimo silnego ognia baterji naszych i piechoty.

Poza 300 jeńcami, przed stanowiskami naszymi naliczono do 1500 zabitych żołnierzy niemieckich.

### Ostatnie wiadomości.

BERLIN. Urzędowo donoszą 17-go kwietnia—rano:

Po obfitym w straty rozchwianiu się natarcia, zmierzającego do przerwania frontu francuzi nie ponowili nad Aisnę swojego wielkiego ataku.

W Szampani, w ciągu dnia, walczono zacięto po obu stronach Auberville.

Na pozostałym froncie nic szczególnego.

### Co mówi Lloyd George o bitwie nad Arras.

Lloyd George w swej mowie powiedział o toczącej się olbrzymiej bitwie nad Arras co następuje:

„Ameryka pozwoli nam wygrać tę bitwę, bo Ameryka bierze w niej udział. Ameryka przysłała nam amunicję, maszyny, stal.

Najznamienniejszym z pruskich wynalazków jest linja Hindenburga. Cóż to jest linja Hindenburga?

To jest linja, zakreślona na terytorjum innego narodu z ostrzeżeniem, że mieszkańcy mogą ją przekraczać tylko z narażeniem życia.

Tę linię przeprowadzono w Europie już 50 lat temu. Przypominam sobie, co się stało we Francji kilka lat temu, kiedy pod naciskiem pruskim ministra minister francuski faktycznie został złożony z urzędu. Cóż on uczynił?

Przekroczył tę linię, którą tyrantja pruska zakreśliła na ziemi francuskiej—dlatego musiał ustąpić.

Europa, która to znosiła w ciągu osłego pokolenia, zrozumiała w końcu że trzeba przeprowadzić wzdłuż granic Niemiec linię Hindenburga. Nie można było zająć innego stanowiska wobec tego ucisku Europy i całego świata.

### Komunikat austriacki.

WIEN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 17 kwietnia:

Nieznaczna działalność bojowa.

Zastępca szefa sztabu generalnego

v. Hoefler

Feldmarszałek-porucznik.

### Komunikat rosyjski.

PETERSBURG, Urzędowo donoszą, dnia 16 kwietnia:

Front zachodni.

Ogień karabinowy oddziałów wydziałów podczas wykonanego rano ataku Brody ciężką artylerją. Zabito kilka osób cywilnych. Na różnych punktach wyszły posterunki austriackie z rowów i wywijając chorągiewkami trzymały w ręce paczkę papierosów, przyzywając naszych żołnierzy. Nasza artylerja rozproszyła ich ogniem szrapnelowym.

Front rumuński

Obustronny ogień.

Front kaukaski.

Na całym froncie położenie nie uległo zmianie.

### Napad na poselstwo niemieckie w Buenos Aires.

HAAGA 18 | 4. „Nieuwe Bureau“ dowiaduje się z Buenos Aires, że tłum niemiecki i konsulatu niemieckiego i podpalił je. Pożar wkrótce ugaszono. Tłum przelatywał ulicami, wołając: „Bijcie Niemców!“

Między tłumem a policją doszło do starcia, przyczem znaczną liczbę osób poraniono.

### Robotnicy żądają dymisji Milukowa.

BERLIN 18 | 4. „Daily Telegraph“ w depeszy z Petersburga donosi o nowym kroku rewolucyjnego komitetu robotniczego, który zażądał dymisji Milukowa.

### Sledztwo przeciw w. ks. Mikołajowi.

GENEWA, 18 | 4. Sledztwo, wytoczone przeciwko w. ks. Mikołajowi za jego kłeskę u jezior Mazurskich we wrześniu r. 1914, może być uważane za pierwszy krok do unieszkodliwienia wpływow w. ks. na wojsko rosyjskie. Wpływy te bowiem wciąż budzą poważne obawy.

### Włochy uznały niepodległość Polski.

LUGANO, 18 | 4. Prezes ministr. włoskich Boselli wystąpił — jak donoszą z Rzymu—do rosyjskiego prezesa ministrów Lwowa z okazji manifestu wyśtosowanego do Polaków telegram treści następującej:

Włochy, które uczestniczyły całą duszą we wszystkich bólach i dążeniach narodu polskiego i które pragnęły zmartwicowania i niepodległości Polski, pomnie na dawną i pełną chwałę historję, łączącą oba kraje, pomnie na czyny polaków, walczących wspólnie z nami o niepodległość włoską, przyklaskując gorąco postawieniu przywódczego rządu rosyjskiego, który, ogłaszając utworzenie niepodległego państwa polskiego, daje tym sposobem uroczysty dowód uczuć sprawiedliwości, jakimi jest ożywiona wielka Rosja w zaczątkach nowej ery, przeznaczono-

nej do zakreszenia tryumfu najwięk-  
szych ideałów cywilizacji i brater-  
stwa pomiędzy oswobodzonymi na-  
rodami.

Z serdecznymi życzeniami powo-  
dzenia w rozpoczętym dziele i dla  
ostatecznego tryumfu sprawy koali-  
cji, przesyłam Jego Ekscelencji i rzą-  
dowi prowizorycznemu pozdrowienie  
moje własne i pozdrowienie rządu  
włoskiego.

#### Chcą Trepowa i Stürmera.

GENEWA, 18 | 4. „Petit Journal“  
dowiaduje się z Petersburga, iż rada  
robotników w memorjale, wystosowa-  
nym do rządu tymczasowego, wystą-  
piła z żądaniem, aby dla poparcia  
sprawy pokoju wypuszczono z wię-  
zienia dawniejszych ministrów: Stür-  
mera i Trepowa.

#### Robotnicy za pokojem.

WIEN, 18 | 4. Wbrow donie-  
sieniom Pet. Ag. Telegr., z telegra-  
mów dzienników francusko-angiel-  
skich wynika, że wielki komitet ro-  
botniczy w Rosji domaga się niez-  
włocznego zawarcia pokoju przez  
wszystkie państwa walczące, z wy-  
rzeczeniem się wszelkich planów a-  
neksyjnych.

#### Samorząd Estonji.

STOKHOLM, 18 | 4. Tymczasowy  
rząd rosyjski wydał ukaz, wprowa-  
dzający tymczasowy samorząd w gu-  
barni estońskiej, z włączeniem nie-  
których miast guberni inflanckiej o-  
raz wyspy Oesel.

#### Nowe cele wojny.

GENEWA 18 | 4. Dziennik ljoń-  
ski „Progress“, używany zazwyczaj  
przez rząd francuski do enuncjacji  
politycznych zaznacza ze względu na  
zrzeczenie się przez Rosję Konstan-  
tynopola i na wystąpienie Ameryki  
do wojny, zmienione położenie ogólnie  
skłania koalicję do ogłoszenia  
nowych celów wojny. Jako wspólnie  
warunki pokoju koalicja zgłasza:  
zrzeczenie się wszelkich „zdobyczy“,  
niepodległość Polski oraz umiędy-  
narodowienie cieśnin.

## Co słychać nowego?

### Co mówi prasa o nowych ce- lach wojny.

„B. Z. am Mittag“ zamieszczają  
nowe warunki koalicji, podane przez  
dziennik ljoński „Progress“, zaznacza  
przedewszystkiem, że trzeba zaczekać,  
aż się okaże, czy ten Ballon  
d'Essar ma charakter bodaj półrzę-  
dowy. W każdym razie stwierdził  
meżna zasadnicze ograniczenie pier-  
wotnego programu koalicji, wyłożo-  
nego w nocie do Wilsona. Z tonu  
notatki dziennika „Progress“ wy-  
rozumieć można, że idzie tu raczej o  
zapatrywania sprzymierzeńców Fran-  
cji. Najwidoczniej umyślnie użyto  
wyrazu „zdobycze“, których rzeć się  
mają strony walczące.

Nie oznacza to bynajmniej zrze-  
czenia się Alzacji i Lotaryngji, gdyż  
według terminologii francuskiej poli-  
tycznej, nie szło bynajmniej o „zdo-  
bycie“, lecz o „odzyskanie“ tych pro-  
wincji.

### O rokowania pokojowe.

Wczorajszy „Allgemein Handel-  
sblatt“ pisze: Przez cały czas trwa-  
nia wojny obecnej nie było jeszcze  
chwili tak dogodnej do nawiązania  
rokowań pokojowych na podstawach  
zadowolniających obie strony woju-  
jące, jak chwila obecna.

### Polski komitet wykonawczy na Rusi.

Skład osobowy polskiego komitetu  
wykonawczego na Rusi jest nastę-  
pujący: Bartoszewicz Joachim, Bara-  
ński Marjan, Berezowski Zygmunt,

Ghojecki Wincenty, Chojecki Zygmunt,  
Domostawski Kazimierz, hr. Dziedu-  
szycki Włodz., Jezierski, Knoll, Krzy-  
żanowski, Peresiewit - Soltan, Jordan,  
Wilczyński, Zieliński, Mickiewicz, Ka-  
linowski, Waligórski. Prezes Barto-  
szewicz.

### Co mówi Buchanan?

Ambasador angielski w Petersbur-  
gu, sir G. Buchanan, przyjął przed-  
stawicieli prasy rosyjskiej dla przed-  
stawienia im dziejów przymierza fran-  
cusko angielskiego i wyjaśnienia po-  
wodów, dla których angielska opinia  
publiczna sprzyja ruchowi wolności-  
owemu w Rosji. Na pytanie, jak dłu-  
go potrwa jeszcze wojna, ambasador  
odpowiedział: „To zależy od samych  
rosjan. Sprzymierzeńcy rozpoczną  
wkrótce ofensywę ogólną i Rosja mu-  
si być na to przygotowana, że Niem-  
cy prawdopodobnie na jej froncie do-  
konają przeciwdzierzenia“.

### Rabusie w Ławrze Aleksan- dro-Newskiej.

W sobotę do Ławry Aleksandro-  
Newskiej przyjechało samochodem  
kilku młodzieńców, ubranych po woj-  
skowemu. Kazali oni wszystkim mni-  
chom zebrać się w mieszkaniu me-  
tropolity, poczem oświadczyli im, że  
obecnie wszystko złoto i srebro nale-  
ży składać na ołtarzu ojczyzny. Przes-  
traszeni mnisi poczuli znośić  
złote i srebrne przedmioty. Tym-  
czasem jeden z mnichów zawiadomił  
telefonicznie milicję o dokonywanej  
rewizji.

Wkrótce do Ławry przybył od-  
dział milicji, który stwierdził, że  
dokonywający rewizji są zwykłymi  
rabusiami. Przedmioty złote i srebr-  
ne zwrócono mnichom, rabusiów a-  
restowano.

## Chwila bieżąca.

W przyszłym tygodniu wyruszy  
10 000 robotników amerykańskich, któ-  
rzy mają pracować przy naprawie  
drog i transportowaniu amunicji na  
froncie francuskim.

## Z Zagłębia.

Koresp. własna „Gońca Częstoch.“

### Odpowiedź zarządów kopalń.

Zarządy wszystkich kopalń so-  
nowieckich, w których robotnicy  
wystąpili ostatnio z żądaniem pod-  
wyższenia zarobków, wywiesiły jed-  
nobrzmiące obwieszczenia, że godzą  
się na udzielenie podwyżki w wyso-  
kości 6 proc.

### Tragiczne skutki zdrady.

Onegdaj zdarzył się w Piekie wy-  
padek tragiczny, którego powodem  
było złe pożycie małżeńskie. Oto pe-  
wien robotnik, zrozpaczony zdradą  
swej żony związał z mieszkaniem, w za-  
siedle jej nieobecności, swoje dwoje  
dzieci w wieku lat 4 i 6. Wybiegł z  
nimi na kopalnię, a przybywszy nad  
szyb jakiś, wrzucił w wąż dzie wozyn-  
kę. Kiedy zaś starszy chłopak widząc  
to, wyrwał mu się i począł uciekać,  
ojciec puścił się za nim w pogoń, a  
pochwycając go, wrzucił podobnie  
jak pierwsze swe dziecko w czeluści  
głębokiego szybu. Sam pobiął do la-  
su, by się tam pomodlić pod drze-  
wem. Kiedy zobaczył, że żandarmi  
niemieccy, uwiadomieni o tym wy-  
padku ścigają go, zerwał się z kłę-  
czek — i rzucił się pod koła nadjeżd-  
żającego pociągu kolejowego, gdzie  
poniósł natychmiastową śmierć.

**Wyborcy 6-jej kurji  
głosujcie tylko na listę  
№ 2!!!**

## Z Będzina.

### Ostrzeżenie gubernatora czę- stochowskiego.

Na ulicach miasta rozlepiono roz-  
porządzenie gubernatora wojennego  
okręgu częstochowskiego wzywające  
ludność Zagłębia do spokojnego za-  
chowania się.

W rozporządzeniu tym powiedzia-  
no, że władze okupacyjne przedsię-  
wzięły energiczne środki przeciwko  
obniżaniu wartości marek i kilku-  
dziesiąciu spekulantom już ukarały  
grzywną do 100 marek.

Również przedsięwzięto środki ku  
zaopatrzeniu ludności w żywność.  
Przeto, wszelkiego rodzaju nieporząd-  
ki wynikłe na tym tle będą jaknaj-  
surowiej karane, a agitatorzy będą  
karani więzieniem do 10 lat.

## Z Włocławka.

### Do naśladowania.

Na zebraniu gminnym w Łęgu w  
pow. włocławskim włościanie ze wsi:  
Korabniki, Madzerowa i Łęga posta-  
nowili wziąć na lato po jednym ubo-  
gim dziecku z Warszawy oraz zało-  
żyć w tych trzech miejscowościach  
3 szkoły ludowe.

## KRONIKA

### Dzisiejsze przedstawienie harcerzy.

Dziś we czwartek 19 b. m. w sali  
Straży Ogniowej, młodzież harcerska  
dla zasilenia kasy swej wystawiła 8  
aktową sztukę Herbaczewskiego p. t.  
„Jeszcze nie zginiał.“ nagrodzoną  
na konkursie imienia St. Wyspiań-  
skiego w Krakowie. Podczas przerw  
przygrywać będzie orkiestra. Piękna,  
zaskakująca na poznańskie sztuki i cel  
znajdzie zapewne poparcie u ogółu,  
który coraz bardziej staje się przy-  
chylnym dla ruchu harcerskiego w  
naszym kraju.

### Dzisiejszy odczyt.

Odczyt Leo Belmonta p. t. „Carat  
i rewolucja. w boju 100-letnim“ od-  
będzie się dziś, we czwartek, t. j.  
19 kwietnia b. r. w sali teatru Pa-  
ryskiego o godz. 8 wiecz. Znacomity  
prelegent przesunie barwne obrazy  
wielokrotnej tragedji zmagają się re-  
wolucji z absolutyzmem, która składa  
się z 5-6-ju części. Temat nader bo-  
gaty i ciekawy. Bilety nabywać mo-  
żna w księgarni p. F. Rolnickiego.

### Falszywe informacje.

W jednym z ostatnich numerów  
„Kurjera Warszawskiego“ spotkał-  
śmy notatkę, dotyczącą Częstochowy,  
a przedstawiającą stosunki w mie-  
ście naszym w oświetleniu zbyt róż-  
nowym i wcale nie prawdziwym.

To też musimy zaprotestować  
przeciw podobnemu informowaniu  
Warszawy o stosunkach częstochow-  
skich, gdyż miasto nasze nie jest  
bynajmniej rajem, jakby to wynika-  
ło z notatki Kur. War., a działalność  
instytucji, o której mowa, jest ocen-  
niana wręcz przeciwnie.

### O bibliotekę przy II Kole P. M. S.

Przy Kole Polskiej Macierzy Szkol-  
nej imienia św. Józefa tworzy się  
Biblioteka, przeznaczona dla użytku  
tak członków Macierzy, jak i uczę-  
cej się młodzieży płci obojga — od  
najmłodszych do najstarszych wie-  
kiem. Ponieważ zapozyczkowanie  
księgozbioru jest dotąd minimalne,  
wielce więc pożądana rzeczą jest,  
aby osoby ze sfer miejscowej inteli-  
gencji, posiadające książki zbywające,  
zechciały zasilić niemi tak pożytecz-  
ną placówkę oświatową.

Książki polskie z jakiegokolwiek  
zakresu wiedzy, poczynając do ele-

mentarnego a kończąc na ściśle naukowym, przyjmowane będą przez Zarząd Koła P. M. S., mieszczący się przy ul. Panny Marji 60, z wdzięcznością. Przeznaczone do księgozbioru Macierzy książki wciągnięte zostaną do katalogu i kontroli z oznaczeniem nazwiska ofiarodawcy (ewent. pożyczkodawcy) i zakwalifikowane do odpowiedniego działu, obejmującego lekturę osobno dla wieku młodocianego, osobno dla dorosłych.

### Wybory Kurji 6-jej.

Wczoraj we środę 18 kwietnia rozpoczęły się wybory do 6-jej Kurji Rady miejskiej.

Jak wiadomo są dwie listy, z których lista nr. 2 zawiera nazwiska wyłącznie polaków, a lista nr. 1 tylko żydów.

Żydzi rozwinęli nadzwyczaj energiczną agitację, to też do urny wyborczej w dniu wczorajszym stawiali niemal wyłącznie żydzi.

Wyborców polaków widzieliśmy bardzo niewiele, to też nawołujemy gorąco, aby wszyscy poświęcili nieco czasu i przybyli jeszcze dziś we czwartek w godzinach od 9 rano do 5 wieczór do Magistratu, dzie w sali I piętra należy wrzucić do urny listę oznaczoną № 2 nie dopisując ani swego, ani żadnego nazwiska, gdyż lista jest wtedy nie ważna.

### Do wyborców VI-jej kurji.

Jak widać z list ogłoszonych lista oznaczona № 1 zawiera nazwiska wyłącznie żydowskie, a lista № 2 tylko polskie, przeto obywatela wyborcy polacy Kurji 6-jej głosujcie wyłącznie na listę № 2!

Obywatele wyborcy nie informujcie się u żydów, tylko ruszajcie dziś we czwartek do urny wyborczej skądajac do urny listę № 2!!!

Wczoraj też wydaliliśmy ulotne agitacyjne kartki wyborcze, które dołączamy do dzisiejszego „Gońca”.

Czytelnicy i prenumeratorzy naszego „Gońca” głosujcie tylko na listę nr. 2.

### Kim był twórca Esperanta?

Zargonowy „Hajnt” donosi, że zmarły twórca „Esperanta”, dr. Zamenhof był jednym z założycieli pierwszego Związku „Miłośników Sjonu” w Warszawie. Podług dalszych informacji prasy zargonowej twórca esperanta, był także współpracownikiem anonimowym jednej z zargonówek.

### Zasiewy wiosenne.

W wielu miastach okupacji nie mieckiej działają t. zw. komisje zasiewów, które wydają nasiona i kartofle za odpowiednią opłatą, naturalnie niższą, jak w handlu prywatnym.

Jak wiemy, w Sosnowcu działa bardzo sprawnie podobna komisja, która wydaje po 8 pudy kartofli do sadzenia na osobę, nawet krowi po cenie mk. 6 za furę parokonną i mk. 4 za furę jednokonną.

Ta sama komisja czyni usilne starania u władz celem otrzymania na czas zasiewów wojskowych koni do obróbki itp. Jak widać z powyższego, wszędzie czynione są starania celem ulżenia rolnikom w ich pracach.

Teatr Paryski Dziś w Czwartek 19 Kwietnia

## LEO BELMONT

wygłosi odczyt na temat

# Carat i Rewolucja w boju 100-letnim

Dokumenty dziejowe

**Dekabryści i Nihilisci. Epoki:**

**Aleksander I, Mikołaj I, Aleksander II,**

**Aleksander III, Mikołaj II.**

Bilety od 35 kop. do Rb. 1.90 k., w Księgarni, F. Rolnickiego  
zaś w dzień odczytu w kasie teatru.

### O higienę w mieście.

Przed wojną funkcjonowała w naszym mieście komisja sanitarna, zadaniem której było czuwanie nad warunkami higienicznymi w mieście, a choć w zupełności nie odpowiadała potrzebom, jednakże czyniła wiele.

W obecnych anormalnych czasach stan higieniczny naszego miasta pod względem zewnętrznym przedstawia się w zupełności tak samo, jak w czasach normalnych, lecz higiena mieszkań i lokali najróżnorodniejszych zakładów przemysłowych, drobnych warsztatów w dzielnicach żydowskich i mieszkań stróżów ze względu na drożyznę mydła i środków dezynfekcyjnych znajdują się w bardzo opłakanym stanie.

Pożądaniem byłoby, że względu na zbliżające się lato i upały, powołanie komisji sanitarnej miejskiej, która zarządziłaby odpowiednie rewizje i zarządzenia.

### Z wieczoru w „Odeonie”.

Wtorkowy wieczór na korzyść „Samopomocy” przy gimnazjum p. Słowikowskiej wypadł pod każdym względem udatnie.

Poczynając od miłego obrazka dramatycznego „Ofiara królowej Jadwigi”, napisanego przez młodego literata p. A. Sulimę Sułkowskiego i wymieniając z całego programu kilka poniższych przyznać należy, że całość robiła wrażenie bardzo korzystne.

Ogólny poklask zyskał chór, który wykonał szereg bardzo dobrze wybranych utworów, a „Letni wieczór” darzony był niemiłkającymi oklaskami, które też słusznie należały się zarówno uczniom, jak i kierownikowi wokalnemu.

Poszczególne numery wykonały pp. Kandzia, C. Horowicz, C. Altman P. Herowicz, Starczewska, Feige, Glied i in.

Role Jessyki i Lorenza odegrane były bardzo wdzięcznie, a całości programu dopełniły efektowne: ładne w pomysłcie żywe obrazy.

Podkreślić też należy wyraźną

dykcję w deklamacjach, co świadczyłoby o kulcie dla mowy ojczystej, jednak dziwnem nam się wydaje nagradzanie młodocianych wykonawczyń kwiatami, co jest wcale nie pedagogiczne.

Jednocześnie z przykrością musimy zwrócić uwagę zwierzchności uczelni, że niektóre uczennice, siedzące w rzędzie pierwszym, pozwalały sobie na wysoce nieprzyzwoite zaczepki, kierowane pod adresem osób przybyłych, co świadczyło nie dość pochlebnie o dobrym wychowaniu.

### „Wykorzystać”.

P. Kazimierz Bross nawołuje w „Kurjerze Poznańskim” do tępienia nowotworu językowego „wykorzystać”, który ulągł się w Galicji i zaczyna przenikać już do Poznańskiego i Królestwa. Wyraz „wykorzystać” pojawił się zupełnie niepotrzebnie na miejscu powszechnie dotąd używanego „wyzyskać”. Pisze się więc teraz coraz częściej „wykorzystać położenie”, zamiast „wyzyskać położenie”, „wykorzystać ostatnią chwilę”, zamiast „wyzyskać ostatnią chwilę” itd. Pan Bross przytacza szereg wyjątków z arcydzieł współczesnej naszej literatury na dowód, że żaden z wybitniejszych pisarzy polskich nie zna owego nowotworu.

### Farbowane cukierki.

W ostatnich czasach coraz częściej używane są farby anilinowe w celu zabarwiania cukierków itp. wyrobów, co jest wzbronione ze względów na zdrowie publiczne. Farb trujących używają przeważnie drobne warsztaty i poszczególni cukiernicy, nad którymi nadzór jest dość trudny, gdyż wielu z nich produkuje swe wyroby potajemnie.

Ostrzega się przeto przed nabywaniem u podejrzanych cukierników w podrzędnych sklepikach, gdyż mogą one zawierać w sobie trujące substancje.

### Potrzeba robotników.

Giełda Pracy poszukuje cieśli do wyrobu pokładów kolejowych, na wyjazd w kraju.

TEATR PARYSKI w Częstochowie ul. Panny Marji № 19.

**ANONS. Wszechrświatowa Sensacja! od Piątku 20  
„w SYBIRSKICH KATORGACH”**

Dramat w 6-ciu wielkich częściach z wielkich amerykańskich serji „WORLD”

Wstrząsająca treść tego dramatu zaczerpnięta została ze smutnych dziejów SYBERJI i tragicznego życia zesłańców.

Zgłaszać się do Biura Giełdy Pracy ul. Staszica nr. 8 od godz. 9 rano do 1 po poł.

### W sybirskich katograch.

Począwszy od piątku bieżącego tygodnia w teatrze Paryskim demonstrowany będzie głośny obraz p. t. „W sybirskich katograch“.

Przed oczami widzów przesuną się obrazy rewolucji rosyjskiej w r. 1905, jej straszne następstwa i gnębienie ludzi w katograch za ruch wolnościowy.

Obraz ten cieszył się ogromnym powodzeniem na wszystkich ekranach w Królestwie i Galicji.

### Sprzedż marchwi i brukwi.

Miejska Deputacja żywnościowa podaje do ogólnej wiadomości, że od dnia 18 b. m. kwity na marchew i brukiew w ilości 6 funtów na osobę za 60 fenigów nabywać można wyłącznie w biurach okręgowych rozdawnictwa karty chlebowej. W skła-

dach zaś Deputacji przy fabryce Pelterów tytko wydawać będzie brukiew i marchew na zasadzie wykupionych w biurach okręgow. kwitów i za pobraniem kuponu karty żywn. № 18.

Kupon № 18 ważny jest tylko do soboty d. 21 b. m.

### Kto da więcej?

W administracji naszego „Gońca“ jest do nabycia piękny, starej roboty złoty pierścionek upiękuszony kamieniami, za który dają rb. 60.

Pierścionek powyższy został ofiarowany na Tow. opieki nad bezdomnymi dziećmi.

Kto da więcej?

### Czytelnia i biblioteka Macieży.

W domu Nr. 81 przy ul. Ogrodowej, otwarta jest czytelnia i biblioteka im. Henryka Sienkiewicza—dla sfer rzemieślniczo-robotniczych.

Czytelnia czynna jest codziennie, biblioteka zaś, we wtorki, czwartki i soboty, od godz. 6 do 8 wieczorem.

## Organizacja — to nasza siła!

**Potrzebni chłopcy do roznoszenia prenumeraty „Gońca“.**

Potrzebne do kupna, Domy, Plac, Majątki Młyny, Pożyczki pieniędzy, Zamiana domów Biuro Pośrednictwa, Teatralna Nr. 11 róg Alei w Częstochowie

Do sprzedania 300 morgów ziemi blisko miasta możebnyć razem lub częściowo Biuro Pośrednictwa Teatralna Nr. 11 w Częstochowie.

# Teatr „ODEON“

Program od środy 18 do wtorku 24 Kwietnia 1917 roku.

Sensacja!

6-ty polski obraz w wykonaniu artystów warszawskich!

Sensacja!

Sensacyjny i realistyczny dramat w 6-ciu aktach, z cyklu

## Tajemnica Alei Ujazdowskich. „Tajemnice Warszawy“

W rolach głównych:

Pola Negri, Kazimierz Junosza, Rafała Bończa Jan Pawłowski, Jędrus Bogucki i wielu innych przedstawicieli Sceny Polskiej

Akt 1-szy Tajemnica domu Włodowskich  
„ 2-gi Dni wstydu i nędzy  
„ 3-ci Nowe życie

Akt 4-ty Cienie przeszłości  
„ 5 ty W podejrzanym hotelu.  
„ 6-ty Pomszczona

Nad program: **Wycieczka do Dalnacji** (z natury) || **Prens zwycięża Szeploka Holmesa** (komiczny)

Z powodu nadzwyczaj kosztownej dzierżawy obrazu

Ceny miejsc podwyższone o 10 kop.

## Skład Apteczny

prowizora farmacji Z. OKŁOWSKIEGO

dawniej Senior i Ska ul. Panny Marji № 29.

Poleca w wielkim wyborze: Perfumery krajową i zagraniczną, kosmetyki mydła toaletowe, środki patentowane i opatrunkowe, wody mineralne sztuczne i naturalne.

Pierwszorzędna Chrzześcijańska Pracownia GORSETÓW

### „JÓZE F. Y.“

Nagrodzona Medalem CZĘSTOCHOWA, ul. P. Marji 46. róg Szkolnej Nr. 1. gorsety kroi paryskich i wiedeńskich higieniczne i do wyrównania figury szelki do prostego trzymania biustonosze, pasy i t. d. Pranie, reparacja i prze-rabianie. — Ceny umiarkowane. 1447

### Krawiecka pracownia garderoby męskiej W. Małczyńskiego

w Częstochowie, ul. Panny Marji № 50.

Poleca Sz. Panom swój skład gotowych ubrań jako to: Palta, garnitury marynarkowe spodnie Specjalny dział ubrań uczniowskich dla wszystkich szkół i klas. Na czasie!!! Pracownia uskutecznia wszystkie przeróbki, reparaacje, czyści i odświeża wszelką garderobę szybko i po umiar. cenach.

DOKTOR MEDYCYN

### Paweł Broniatowski

w CZĘSTOCHOWIE ul. Panny Marji № 21.

Choroby skórne i dróg moczowych.

Ordynuje: od 9—12 rano i od 4—7 p.p. Panie od 12—1 po południu.

LEKARZ-DENTYSTA

### Michał Grejniec

w Częstochowie ul. Panny Marji № 10.

Choroby zębów i jamy ustnej. przyjmuję codziennie od 9—1 i od 3—7 wieczorem.

## NASIONA

pastwone, warzyw i kwiatów poleca SKŁAD NASION RÓŻY SZCZEKACZ w CZĘSTOCHOWIE 12 Nowy Rynek 12

Maliny w doborowych odmianach oraz truskawki, wiośennego sadzenia, poleca W. Zieliński Hubertowska Nr. 10. 271—

Kupię mleko gospodarstwo wiejskie. Wiad. ul. Panny Marji Nr. 39 sklep Kmiotiga. 273—

gubiono portfel zawierający paszport niemiecki na nazwisko Władysława Ryklockiego oraz legitymację od roweru. 269—

## Kupony karty żywnościowej

Miejska Deputacja Żywnościowa podaje do wiadomości, że kupony „Świąteczne“ Nr. 1. na funt mąki pszennej za 25 fenigów. Nr. 2. na 16 funtów faryny za 28 fenigów ważne są jeszcze tylko do Soboty dn. 21 b. m. Również do soboty 21. b. m. ważny jest kupon Nr. 13 na 6 funtów brukwi lub marchwi za 60 fenigów.

Do tego więc terminu wszyscy posiadacze kuponów Nr. 1, 2 i 13 winni nabyć przypadające na wymienione kupony artykuły żywnościowe.

## Drzewka owocowe Ogrodnictwo „Halinów“

Władysława Zawady poleca swe słynne drzewka owocowe częściowo już w pierwszym roku rodzące owoce, słynne Bzy Halinowskie drzewa olejowe ozdoba przy większym kupnie drzew dołączam kilka bób bezpłatnie. **Zawadamiam** swą klientelę iż **zadnych drzewek po targach nie sprzedaję.** Ogród pomogliozny „Halinów“ róg Pięknej lub Szkolnej i Ciemnej. № 30 260

**Reumatyzm, artretyzm, ból głowy i wszystkie inne choroby leczę skutecznie masaż elektrolyny. Teatralna 34 II-gie piętro m. 6 od 11 do 4 ej po południu**

Udzielam lekcji kroju i muzyki na fortepianie ul. Stara № 18 Helena Gniewkowska

Lekcje muzyki fortepianowej. Wiad. Jasna Góra Dyrygent chóru lub magaryn mód „Klara“ ul. Panny Marji Nr. 31 241—

Do sprzedania duży ogród przy ulicy. Wiad. w Gońcu 262—

Wzrosty Mechaniczne Józefa Władysława Wały Nr. 20 przyjmuję wszelkie roboty maszynowe, szynowe i pompy. 270—

Redaktor - wydawca F. D. Wilkoszowski.

Wydano we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego“.